

2010
B. Ed. (General)-1st Semester
Paper-1.1/1.2 [Opt. (xvi)]: Pedagogy of Political Science
(Same for USOL Candidates of 1st Semester)
(In all mediums)

Time allowed: 3 Hours

Max. Marks: 40

NOTE: Attempt five questions in all, including Question No. IX (Unit-V) which is compulsory and selecting one question each from Unit I-IV.

-*-*-*

UNIT - I

- I. Bring out clearly the importance of Political Science in schools. (8)
II. How will you correlate the teaching of Political Science with other school subjects? (8)

UNIT - II

- III. What is source method? How source method is useful in teaching Political Science at school level? (8)
IV. Describe dramatization as a techniques of teaching of Political Science in detail. (8)

UNIT - III

- V. What do you understand by resources of learning? Discuss advantages & disadvantages of primary resources of learning. (8)
VI. Define Audio-Visual aids & give the main reasons for their use. (8)

UNIT-IV

- VII. E-learning is an effective method of spreading education. Explain. (8)
VIII. What is meaning of constructivist approach? Explain the procedure of this approach in detail. (8)

UNIT-V

- IX. Write short notes on the following: -
(a) Objectives of teaching Political Science.
(b) Limitations of lecture method.
(c) Use of maps in Political Science.
(d) Concept of cooperative learning approach. (4×2)

-*-*-*

(Hindi/Punjabi versions enclosed)

P.T.O.

नोट: प्रश्न संख्या 9 (भाग-5) अनिवार्य है तथा भाग (1-4) में से एक-एक प्रश्न का चयन करते हुए, सभी में से कुल पाँच प्रश्न करो।

- *_ *_ *-

भाग-1

1. स्कूलों में राजनीतिक विज्ञान के महत्व का स्पष्टीकरण कीजिए।
2. राजनीतिक विज्ञान का, आप, अन्य स्कूल विषयों से सम्बन्ध कैसे स्थापित करेंगे?

भाग-2

3. स्रोत विधि क्या है? स्कूल स्तर पर राजनीतिक विज्ञान पढ़ाने में कैसे लाभकारी है?
4. नाटकीकरण का, स्कूल में राजनीतिक विज्ञान शिक्षण की एक तकनीक के रूप में वर्णन कीजिए।

भाग-3

5. अधिगम के संसाधन से आप क्या समझते हैं? अधिगम के प्राथमिक संसाधनों के गुणों एवं दोषों की व्याख्या कीजिए।
6. दृश्य-श्रव्य सहायक सामग्री की परिभाषा दीजिए और इनके प्रयोग के प्रमुख कारण बताइए।

भाग-4

7. 'ई-शिक्षण, शिक्षा प्रसार की एक प्रभावी विधि है।' व्याख्या कीजिए।
8. रचनात्मकवादी दृष्टिकोण का क्या अर्थ है? इस दृष्टिकोण की प्रक्रिया की विस्तृत व्याख्या कीजिए।

भाग-5

9. निम्न प्रश्नों पर संक्षिप्त टिप्पणी लिखिए:-
 - (क) राजनीतिक विज्ञान शिक्षण के उद्देश्य।
 - (ख) व्याख्यान विधि की सीमाएं।
 - (ग) राजनीतिक विज्ञान में मानचित्रों का उपयोग।
 - (घ) सहयोगी अधिगम दृष्टिकोण की अवधारणा।

- *_ *_ *-

(3)

ਨੋਟ: ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 9 (ਭਾਗ-5) ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਗ (1-4) ਵਿੱਚ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

..*.*.*.

ਭਾਗ-1

1. ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਦਾ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਣ ਕਰੋ।
2. ਤੁਸੀ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ, ਸਕੂਲ ਦੇ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ਾ ਤੇ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਸੰਬੰਧ ਸਥਾਪਤ ਕਰੋਗੇ।

ਭਾਗ-2

3. ਸੋਮਾ ਵਿਧੀ ਕੀ ਹੈ? ਸਕੂਲ ਪੱਧਰ ਤੇ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਲਾਭਕਾਰੀ ਹੈ?
4. ਨਾਟਕੀਕਰਣ ਦਾ, ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ, ਇਕ ਤਕਨੀਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ, ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-3

5. ਅਧਿਗਮ ਦੇ ਸੰਸਾਧਨ ਤੋਂ ਤੁਸੀ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ? ਅਧਿਗਮ ਦੇ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਸੰਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
6. ਦ੍ਰਿਸ਼-ਸ਼ਰਵ ਸਹਾਈ ਸਾਮਗਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖੋ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਣ ਦਸੋ।

ਭਾਗ-4

7. 'ਈ-ਸਿੱਖਿਆ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਸਾਰ ਦੀ ਇਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਵਿਧੀ ਹੈ।' ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
8. ਰਚਨਾਤਮਕਵਾਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ? ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਵਿਧੀ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰਨਾਲ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-5

9. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿਸ਼ਾ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਟਿੱਪਣੀ ਲਿਖੋ:-
 - (ੳ) ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼।
 - (ਅ) ਵਿਆਖਾਨ ਵਿਧੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।
 - (ੲ) ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿਚ ਮਾਨਚਿਤਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ।
 - (ਸ) ਸਹਿਯੋਗੀ ਅਧਿਗਮ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਅਵਧਾਰਣਾ।

..*.*.*.

1128

B. Ed. (General)-1st Semester

Paper-1 1/1.2 [Opt. (xvi)]: Pedagogy of Political Science
(Same for USOL Candidates of 1st Semester)

Time allowed: 3 Hours

Max. Marks: 40

NOTE: Attempt *five* questions in all, including Question No. IX (Unit-V) which is compulsory and selecting one question each from Unit I-IV.

-*.~*~*~*

UNIT - I

- I. What do you understand by Political Science? Discuss its scope in detail. (2+6)
- II. What are the aims of teaching civics as a subject at the secondary stage? (8)

UNIT - II

- III. What are the various methods of teaching Political Science? Explain project method in detail. (3+5)
- IV. What do you understand by techniques of teaching Political Science? Discuss the supervised study as a teaching of teaching Political Science. (2+6)

UNIT - III

- V. Critically examine the curriculum of Civics/Political Science of Class-IX & X. (8)
- VI. Discuss the importance of the following in the teaching of Political Science: -
(a) Multimedia
(b) Charts (4+4)

UNIT-IV

- VII. How PowerPoint Presentations are significant in teaching of Political Science? Explain. (8)
- VIII. Describe the advantages & disadvantages of cooperative learning approach. (4+4)

UNIT-V

- IX. Write short notes on the following: -
(a) Correlation of Political Science with History
(b) Advantages of problem solving method
(c) Edger Dale's cone of learning
(d) Importance of e-learning (4×2)

-*.~*~*~*